

Inrichting en beheer van de openbare ruimte

Inrichting en beheer van de openbare ruimte

Inwoners en bezoekers van een gemeente maken allemaal gebruik van de openbare ruimte, ze verplaatsen zich er, ze verblijven er en ze hebben er ook allemaal wel een mening over...

Inrichting en beheer van de openbare ruimte

De openbare ruimte = belangrijkste kapitaalgoed

De totale waarde in Hollands Kroon = ca. 660 miljoen euro.

Kosten beheer en onderhoud = ruim 15 miljoen euro per jaar.

Inrichting en beheer van de openbare ruimte

1: Handboek inrichting openbare ruimte (HIOR):

Richtlijnen voor de inrichting van (nieuwe) openbare ruimte

2: Integraal beheerplan openbare ruimte (IBP):

De wijze waarop (bestaande) openbare ruimte in stand wordt gehouden.

Doel is om beide plannen iedere 4 jaar te actualiseren...

Inrichting en beheer van de openbare ruimte

Inrichting

HIOR

Beheer

IBP

HIOR

Handboek Inrichting Openbare Ruimte

Wat is een HIOR?

Bijna iedere gemeente heeft wel een handboek (HIOR),
Leidraad (LIOR) of een duurzame inrichting openbare ruimte (DIOR).

Een HIOR bevat een groot aantal richtlijnen waaraan (nieuwe) openbare ruimte moet voldoen op gebied van ontwerp, maatvoering, materiaal en wijze van uitvoering.

Het beschrijft ook het proces hoe de (nieuwe) openbare ruimte moet worden ontwikkeld vanaf het eerste idee tot aan de overdracht naar de gemeente...

Waarom een HIOR?

Hoofddoel is een veilige en efficiënt ingerichte openbare ruimte welke ook duurzaam in te stand te houden is.

Enkele voorbeelden:

- Dimensionering en locatie riolering
- Voldoende openbare verlichting
- Voldoende parkeerplaatsen (parkeernorm)
- Juiste breedte van wegen en trottoirs
- Voldoende openbaar groen en oppervlaktewater
- Voldoende beweeg- en speelruimte voor kinderen
- Juiste locatie van de afvalinzameling (kliko's)

Wanneer geldt het HIOR?

Bij alle (nieuwe) ontwikkelingen binnen de openbare ruimte,
met als de belangrijkste drie:

1. Nieuwe ontwikkelingen (nieuwe woonwijk, bedrijventerrein etc.)
2. Herinrichting bestaande openbare ruimte (bijv. vervanging riolering)
3. Bij renovatie / vervanging van afzonderlijke objecten

Wanneer geldt het HIOR niet?

Bij ontwikkelingen waar de openbare ruimte met rust wordt gelaten of als er geen openbare ruimte wordt gerealiseerd:

1. Ontwikkelingen volledig op eigen terrein
2. Bij beheer en onderhoud zonder vervanging of renovatie

Proces HIOR bij (nieuwe) ontwikkelingen

1: start: initiatiefnemer heeft idee en dient een plan in
Toetsing door gemeente (bouwberaad / initiatieftafel)

2: ontwerp: initiatiefnemer werkt plan uit tot SO - VO - DO
Toetsing SO-VO-DO door Gemeente

3: voorbereiding: initiatiefnemer werkt DO uit tot bestek
Toetsing bestek door Gemeente

4: uitvoering: initiatiefnemer laat bestek uitvoeren
Toezicht door initiatiefnemer – evt. controle Gemeente (AOK)

5: overdracht: openbare ruimte wordt overgedragen aan gemeente
Proces verbaal van oplevering / onderhoudstermijn / opleverdossier

AOK!

Rollen en taken van de diverse teams

Team	Taak / rol
Omgevingsontwikkeling	<i>Bepaalt de ruimtelijke kaders (omgevingsvisie) binnen gemeente Hollands Kroon</i>
Ruimtelijke Ontwikkeling	<i>Controleert of het project binnen de ruimtelijke kaders</i>
Vergunningen	<i>Toetst welke vergunningen er nodig zijn om het project te realiseren</i>
Projecten Openbare Ruimte	<i>Coördinatie van het complete project (van ontwerp tot en met overdracht)</i>
Areaalbeheer	<i>Toetst het project aan het HIOR en of het kan worden overgenomen qua beheer</i>
Vastgoed en grondzaken	<i>Stelt (anterieure) overeenkomst op / juridisch advies / uitvoering</i>
Inkoop	<i>Advies m.b.t aanbesteding van het project</i>
Toezicht en inspectie	<i>Toezicht (interne) projecten en renovatie / groot onderhoud</i>
Verkeer	<i>Advies m.b.t. verkeerskundige zaken of knelpunten (o.a. parkeernorm)</i>
Kernbeheer	<i>Faciliteren participatieprojecten in de openbare ruimte</i>
BOR (Beheerteam)	<i>Ondersteuning beheer en toezicht (vervanging speeltoestellen, straatmeubilair e.d.)</i>
MOR (Meldingenteam)	<i>Oplossen meldingen en klachten (vervangen van een afvalbak of verkeersbord)</i>

Disciplines binnen het HIOR

 <i>Klimaat & duurzaamheid</i>	 <i>riolering</i>	 <i>infrastructuur</i>	 <i>Openbare verlichting</i>	 <i>Civieltechnische kunstwerken</i>	 <i>Openbaar groen</i>
 <i>Speelplaatsen en terreinmeubilair</i>	 <i>Water</i>	 <i>Overige objecten</i>	 <i>nutsvoorzieningen</i>	 <i>afvalbeheer</i>	<i>...</i>

(Enkele) richtlijnen openbaar groen

1: START	<u>Algemene richtlijnen</u> Verricht onderzoek in kader van Wet Natuurbescherming Uitgangspunt is minimaal ? m2 openbaar groen en ? boom per (nieuwe) woning
2: ONTWERP	<u>Ontwerprichtlijnen</u> Plant bomen bij voorkeur in open grond (dus liever <u>niet</u> in verharding) Kies voor robuuste plantvakken en voorkom versnippering
3: VOORBEREIDING	<u>Richtlijnen / kwaliteitseisen materiaal</u> Plantmateriaal is visueel vrij van ziekten en aantastingen Maatvoering bomen minimaal 16-18 (anders in overleg gemeente)
4: UITVOERING	<u>Uitvoeringsrichtlijnen</u> Plantvak is minimaal 50 cm. diep doorgespit Plantvakken zijn voorzien van schone grond (geen onkruiden e.d.)
5: OVERDRACHT	<u>Richtlijnen oplevering en overdracht</u> Bij overdracht is de beeldkwaliteit minimaal niveau B conform de CROW Bij overdracht zijn alle dode bomen en struiken vervangen door nieuw materiaal

Disciplines binnen het HIOR

 <i>Klimaat & duurzaamheid</i>	 <i>riolering</i>	 <i>infrastructuur</i>	 <i>Openbare verlichting</i>	 <i>Civieltechnische kunstwerken</i>	 <i>Openbaar groen</i>
 <i>Speelplaatsen en terreinmeubilair</i>	 <i>Water</i>	 <i>Overige objecten</i>	 <i>nutsvoorzieningen</i>	 <i>afvalbeheer</i>	<i>...</i>

(Enkele) richtlijnen afvalbeheer

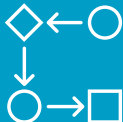
1: START	<u>Algemene richtlijnen</u> <i>Houd rekening met de inzameling van (huishoudelijk) afval en overleg met HVC over de wijze waarop dit het beste kan worden geregeld</i>
2: ONTWERP	<u>Ontwerprichtlijnen</u> <i>Containeropstelplaatsen zijn gebaseerd op een maximale loopafstand. Ondergrondse containers vormen geen visueel obstakel in de straat</i>
3: VOORBEREIDING	<u>Richtlijnen / kwaliteitseisen materiaal</u> <i>Containeropstelplaatsen zijn gerealiseerd met een waterdoorlatende verharding De buitenbak van een ondergrondse container is van beton</i>
4: UITVOERING	<u>Uitvoeringsrichtlijnen</u> <i>Containeropstelplaatsen zijn vlak aangelegd en veilig in gebruik De buitenbak van ondergrondse containers worden geleverd en geplaatst door HVC</i>
5: OVERDRACHT	<u>Richtlijnen oplevering en overdracht</u> <i>Alle relevante zaken m.b.t. afvalinzameling zijn opgenomen in het standaard opleverdossier van de gemeente Hollands Kroon</i>

Digitale HIOR

Het doel is dat het HIOR (ook) in een digitale versie raadpleegbaar is (website) zodat ontwikkelaars / initiatiefnemers snel en eenvoudig alle benodigde informatie kunnen vinden....

(wordt nog aan gewerkt)

Digitale HIOR

						
<i>Inleiding</i>	<i>Achtergrond informatie</i>	<i>Proces</i>	<i>Klimaat & duurzaamheid</i>	<i>Riolering</i>	<i>Infrastructuur</i>	<i>Openbare verlichting</i>
						
<i>Civiltechnische kunstwerken</i>	<i>Openbaar groen</i>	<i>Speelplaatsen en terreinmeubilair</i>	<i>Water</i>	<i>Overige objecten</i>	<i>Nutsvoorzieningen</i>	<i>Afvalbeheer</i>

HIOR en areaaluitbreiding

Nieuwe woonwijk = toename areaal openbare ruimte

Onderhoudsbudget moet daarop worden aangepast (lees verhoogd)

(riolering en afval is via heffingen per huishouden geregeld)

voorstel 1.20 euro per m2 nieuwe openbare ruimte als volgt verdelen:

Onderdeel	verdeelsleutel
Infrastructuur	50%
Openbaar groen	25%
Openbare verlichting	10%
Civieltechnische kunstwerken	7%
Water	5%
Speelplaatsen en terreinmeubilair	3%

HIOR en omgevingswet

De regels of richtlijnen in het Handboek met een verordonnerend karakter worden opgenomen in de Verordening Fysieke Leefomgeving en vervolgens het omgevingsplan.

De rol / invloed vanuit het sociaal domein (gezondheid, veiligheid, participatie) zal toenemen m.b.t. de inrichting en het beheer van de openbare ruimte (toegankelijkheid van minder-validen)

Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBP)

Voorganger

Eind 2017 is het eerste integraal beheerplan (2018-2021) officieel vastgesteld. Op hoofdlijnen beschrijft het de wijze hoe het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is geregeld.

Het beheerplan dient iedere 4 jaar te worden geactualiseerd, het nieuwe beheerplan heeft derhalve een looptijd van 2022 tot 2025.

Filosofie

Op gebied van beheer en onderhoud wordt (nog) gewerkt vanuit de filosofie sober, doelmatig en duurzaam.

Het beheer heeft in basis tot doel om aan de geldende normen te voldoen waarbij de functie en de levensduur worden geoptimaliseerd tegen aanvaardbare maatschappelijke kosten en risico's

Vragen waar het IBP antwoord op geeft:

1. Welke resultaten zijn er de afgelopen 4 jaar behaald?
2. Wat heeft Hollands Kroon in beheer?
3. Wat is de kwaliteit hiervan?
4. Wat kost het onderhoud?
5. Hoe en wanneer wordt het onderhoud uitgevoerd?
6. Welke knelpunten en risico's zijn er?
7. Welke ontwikkelingen spelen er?

1: Belangrijkste resultaten 2018-2021

discipline	Belangrijkste resultaten
riolering	<i>Er is 10 km. riolering vervangen</i>
infrastructuur	<i>Overdracht wegen Niedorp van HHNK naar de gemeente (+110 km.)</i>
openbare verlichting	<i>Er zijn bijna 7.000 lichtmasten voorzien van LED</i>
civieltechnische kunstwerken	<i>Vervanging Kerkwegbrug</i>
openbaar groen	<i>ca. 1.400 bomen geplant en ca. 14.000 bomen gesnoeid</i>
speelplaatsen en straatmeubilair	<i>Er zijn 11 speelplekken gerenoveerd</i>
water	<i>Overdracht onderhoud stedelijk water HHNK, 5.000 m1 beschoeiingen vervangen</i>
havens	<i>Renovatie Den Oever (i.c.m. dijkverhoging) en de Haukes (vervangen damwanden)</i>
begraafplaatsen	<i>renovatie begraafplaats Winkel, realisatie columbarium Nieuwe Niedorp</i>
overige objecten	<i>Budget regulier onderhoud kunstobjecten, uitbreiding fiets-/wandelnetwerk (o.a. fietspad Wierdijk op Wieringen, wandelroute vismigratieproject)</i>
afvalbeheer	<i>Minder restafval door introductie van de PBD huisvuilcontainer</i>

2: Wat hebben we in beheer - areaal 2017 / 2021

Discipline	Areaal 2017	Areaal 2021	Toename %
riolering	450 km.	460 km.	2%
infrastructuur	4.000.0000 m2	4.600.000 m2	15%
openbare verlichting	10.400 st.	11.500 st.	11%
civieltechnische kunstwerken	194 st.	206 st.	6%
openbaar groen	6.300.000 m2	7.300.000 m2	16%
speelplaatsen en straatmeubilair	1.500 st.	1.846 st.	23%
water	500 km.	565 km.	13%
havens	6 st.	6 st.	0%
begraafplaatsen	11 st.	11 st.	0%
overige objecten	...	...	...

3: kwaliteit 2017 / 2021 (indicatief)

discipline	2017 goed	2020 goed	2017 redelijk	2020 redelijk	2017 matig	2020 matig
riolering	40%	43%	40%	40%	20%	17%
infrastructuur	65%	<i>n.t.b.</i>	25%	<i>n.t.b.</i>	10%	<i>n.t.b.</i>
openbare verlichting	50%	78%	40%	15%	10%	7%
civieltechnische kunstwerken	45%	70%	50%	20%	5%	5%
openbaar groen	10%	15%	65%	70%	25%	15%
speelplaatsen en straatmeubilair	30%	55%	50%	45%	20%	10%
water	10%	25%	65%	60%	25%	15%
havens	10%	60%	65%	30%	25%	10%
begraafplaatsen	80%	90%	10%	10%	10%	0%
overige objecten	...	...	...	...	...	...

3: Wat is de kwaliteit

Conditie score objecten volgens NEN 2767 (technische kwaliteit)

1	<i>uitstekend</i>	<i>Incidenteel kleine gebreken</i>
2	<i>goed</i>	<i>Plaatselijk zichtbare veroudering</i>
3	<i>redelijk</i>	<i>Zichtbare veroudering – functie niet in gevaar</i>
4	<i>matig</i>	<i>Functievervulling incidenteel in gevaar</i>
5	<i>slecht</i>	<i>Veroudering is onomkeerbaar</i>
6	<i>Zeer slecht</i>	<i>Rijp voor sloop</i>

Beeldkwaliteit openbare ruimte volgens CROW

A+	<i>nieuw</i>	<i>n.v.t.</i>
A	<i>goed</i>	<i>Centra en begraafplaatsen</i>
B	<i>voldoende</i>	<i>Woonwijken en hoofdwegen</i>
C	<i>matig</i>	<i>Buitengebied en bedrijventerreinen</i>
D	<i>slecht</i>	<i>n.v.t.</i>

4: Beheerbudget 2017 / 2021 (exploitatie)

discipline	Budget 2017	Budget 2021	Toe-/afname
riolering	€ 1.317.000	€ 1.268.000	-4%
Infrastructuur (incl. gladheid)	€ 833.000	€ 1.295.000	55%
openbare verlichting	€ 282.000	€ 141.000	-50%
civieltechnische kunstwerken	€ 415.000	€ 412.000	-1%
openbaar groen	€ 1.593.000	€ 2.660.000	68%
speelplaatsen en straatmeubilair	€ 60.000	€ 85.000	42%
water	€ 295.000	€ 315.000	7%
havens	€ 169.000	€ 164.000	-3%
begraafplaatsen (incl. grafdelven)	€ 187.000	€ 193.000	3%
overige objecten (o.a. kunst)	-	€ 10.000	-
kernbeheer	€ 195.000	€ 206.000	6%
TOTAAL	€ 5.197.000	€ 6.800.000	31%

4: Investeringsoverzicht (per jaar)

discipline	Investeringsbedrag	omschrijving
riolering	€ 4.000.000	vervanging riolering
Infrastructuur - wegen	€ 6.000.000	Vervanging / groot onderhoud wegen
Infrastructuur - bebording	€ 200.000	vervanging / plaatsen nieuwe bebording
Infrastructuur - bermverharding	€ 250.000	aanbrengen bermverharding (grasbeton)
openbare verlichting	€ 251.000	vervanging lichtmasten en armaturen
civieltechnische kunstwerken	€ 1.600.000	vervanging / groot onderhoud bruggen
speelplaatsen en straatmeubilair	€ 50.000	vervanging speeltoestellen
water	€ 600.000	vervanging beschoeiingen

Beleidscyclus en beheerplan / hior

Jaarrekening

Kadernota

(financiële) gevolgen
beheerplan en hior
(par. Kapitaalgoederen)

Berap

Begroting

5: Onderhoud: proces bij operationeel beheer

1: start:

Areaalbeheer laat inspectie uitvoeren

2: onderhoudsplan:

Areaalbeheer zet resultaten om in onderhoudsplan (MJOP)

3: voorbereiding:

Onderhoudsplan wordt technisch uitgewerkt (bestek) en aanbesteed

4: uitvoering:

Aannemer voert het onderhoud uit / toezicht gemeente

5: afronding:

Periodieke controle / oplevering / evaluatie

5: Onderhoud: proces bij herinrichting / vervanging

1: start: Arealbeheer laat inspectie uitvoeren
MJOP met scope / programma van eisen / bestek

2: ontwerp: Projecten (POR) laat ontwerp maken (SO-VO-DO)
Toetsing SO-VO-DO door Arealbeheer e.d. (coördinatie bij POR)

3: voorbereiding: POR laat DO uitwerken tot bestek
Toetsing bestek door Arealbeheer e.d. (coördinatie bij POR)

4: uitvoering: POR laat bestek aanbesteden en uitvoeren
Toezicht door team toezicht

5: overdracht: na realisatie wordt openbare ruimte overgedragen
Proces verbaal van oplevering / onderhoudstermijn / opleverdossier

5: bij herinrichting is vervanging riolering leidend...

5: Onderhoud op hoofdlijnen

Fixi-melding

wensen uit buurt

calamiteit

Planmatig onderhoud

Heel: iets moet blijven functioneren...

Schoon: het oog wil ook wat...

Veilig: het moet voldoen aan wettelijke eisen (zorgplicht)

5: Onderhoud: controle

Kritische prestatie indicatoren:

1: belevingsonderzoek / burgerpeiling openbare ruimte / leefomgeving

2: maandelijkse controle beeldkwaliteit

3: conditiescore op basis van inspecties

4: benchmarks (groen, schoon, riolering)

5: aantal fixi-meldingen

6: Belangrijkste knelpunten en risico's

Onderdeel	Knelpunten en risico's
riolering	<i>Riooldata nog niet 100% op orde, onvoldoende toezicht externe ontwikkelingen</i>
infrastructuur	<i>Slechte wegbermen buitengebied,</i>
openbare verlichting	<i>Data ondergronds netwerk onvoldoende in beeld</i>
civieltechnische kunstwerken	<i>Vervanging Westfriese Sluisbrug</i>
openbaar groen	<i>Iepziekte en essentaksterfte, afname biodiversiteit, toename invasieve exoten...</i>
speelplaatsen en straatmeubilair	<i>Beperkt budget voor onderhoud en vervanging</i>
water	<i>Waterkwaliteit/klimaatsverandering – inzakkende taluds wegsloten</i>
havens	<i>Slechte kwaliteit damwanden Oude Zeug</i>
begraafplaatsen	<i>Onkruidbeheersing is op sommige begraafplaatsen een probleem</i>
overige objecten	<i>Geen budget voor vervanging (bijv. kunstobjecten en monumenten)</i>

7: Ontwikkelingen nu en in de toekomst

Onderdeel	Ontwikkelingen korte en lange termijn
algemeen	<i>Steeds duurzame eisen aan inrichting en beheer openbare ruimte</i>
riolering	<i>Klimaatadaptatie (piekbuien, wateropvang eigen terrein e.d.)</i>
infrastructuur	<i>Hogere kosten klimaatadaptieve inrichting en hogere eisen verkeersveiligheid</i>
openbare verlichting	<i>Mogelijkheden 'slimme verlichting' nemen snel toe (wel kostbaar)</i>
civieltechnische kunstwerken	<i>Toepassing duurzame en circulaire materialen (composiet)</i>
openbaar groen	<i>Uitvoering groenstructuurplan / deltaplan biodiversiteit</i>
speelplaatsen en straatmeubilair	<i>Groot onderhoud skatebanen Niedorp en Anna Paulowna</i>
water	<i>Klimaatadaptatie (waterberging, waterkwaliteit)</i>
havens	<i>Privatisering Oude Zeug</i>
begraafplaatsen	<i>Toename aantal crematies in verhouding tot aantal begrafenissen</i>
overige objecten	<i>Toenemende behoefte aan recreatie en toerisme</i>

Online enquête:

6 stellingen over de openbare ruimte via forms

Zie chat voor de link naar het enquêteformulier

U heeft 5 minuten de tijd om het in te vullen...

Stellingen:

Uitslag enquête